

دفتر تنظیم و نشر آثار
آیت الله العظمی کریمی جهرمی رحمته الله

احکام پرکاربرد روزه، مطابق با فتاوی

آیه الله العظمی کریمی جهرمی رحمته الله

صفحه آرا و گرافیک: محمد عباس زاده

نوبت چاپ: رمضان الکریم ۱۴۴۴ - اول - بهار ۱۴۰۲

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

بهاء: ۲۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: ۰۲۵-۳۷۷۲۴۷۶۸

احکام پرکاربرد روزه

مطابق با فتاویٰ مرجع عالیقدر
آیت الله العظمیٰ کریمی رحمته جهرمی

- ❖ ۱۳.....مقدمه
- ❖ ۱۵.....تعریف روزه و دلیل وجوب آن
- ❖ ۱۵.....تعریف روزه
- ❖ ۱۵.....دلیل وجوب روزه ماه مبارک
- ❖ ۱۷.....ثبوت اول ماه
- ❖ ۱۷.....راه اثبات اول ماه
- ❖ ۱۸.....حکم استهلال ماه رمضان
- ❖ ۱۸.....دعای هنگام رؤیت ماه رمضان
- ❖ ۲۰.....به کارگیری ابزارهای نجومی
- ❖ ۲۰.....اطلاع رسانی رسانه های خبری
- ❖ ۲۰.....هم افق بودن دو یا چند شهر
- ❖ ۲۱.....بلند بودن هلال ماه
- ❖ ۲۱.....حکم حاکم
- ❖ ۲۳.....شرایط وجوب روزه
- ❖ ۲۳.....ضعف در ابتدای بلوغ دختران
- ❖ ۲۳.....ضعف در حال روزه
- ❖ ۲۴.....مشاغل سخت و روزه
- ❖ ۲۴.....نیت روزه
- ❖ ۲۵.....چگونگی نیت در ماه رمضان
- ❖ ۲۶.....نیت بعد از اذان صبح
- ❖ ۲۷.....روزه یوم الشک
- ❖ ۲۷.....قصد روزه دیگر
- ❖ ۲۹.....چیزهایی که روزه را باطل می کند
- ❖ ۲۹.....خوردن و آشامیدن
- ❖ ۳۳.....باقی ماندن بر جنابت تا اذان صبح
- ❖ ۳۶.....استمنا
- ❖ ۳۷.....دروغ بستن به خدا و پیامبر و معصومین علیهم السلام
- ❖ ۳۷.....رساندن غبار غلیظ به حلق

- ✽ ۳۸.....فرو بردن سردر آب.....
- ✽ ۳۸.....اماله.....
- ✽ ۳۹.....قی کردن.....
- ✽ ۴۱.....روزه مسافر.....
- ✽ ۴۱.....مقدار مسافت شرعی.....
- ✽ ۴۱.....رفت و برگشت در مسافت تلفیقی.....
- ✽ ۴۱.....ابتدا و انتهای مسافت شرعی.....
- ✽ ۴۲.....اقسام سفر.....
- ✽ ۴۲.....سفرهای متعدد شغلی.....
- ✽ ۴۲.....ملاک اتمام نماز در سفرهای متعدد شغلی.....
- ✽ ۴۳.....سفرهایی که از لوازم و توابع شغل اند.....
- ✽ ۴۳.....نماز و روزه راننده در اولین سفر.....
- ✽ ۴۳.....نماز و روزه در اولین سفر شغلی.....
- ✽ ۴۴.....سفرهای متعدد شغلی فصلی.....
- ✽ ۴۴.....اولین سفر بعد از توقف ده روز.....
- ✽ ۴۴.....معیار سفر اول.....
- ✽ ۴۵.....وطن و اقسام آن.....
- ✽ ۴۵.....مدت زمان لازم برای تحقق وطن اتخاذی.....
- ✽ ۴۶.....شرایط وطن اتخاذی.....
- ✽ ۴۶.....وطن حکمی.....
- ✽ ۴۶.....تعدد وطن.....
- ✽ ۴۶.....حدّ ترخص در وطن و محل اقامه.....
- ✽ ۴۷.....تبعیت زن و فرزندان در وطن.....
- ✽ ۴۷.....اعراض از وطن.....
- ✽ ۴۷.....قصد اقامه ده روز.....
- ✽ ۴۸.....اقامه ده روز با قصد خروج به کمتر از مسافت.....
- ✽ ۴۸.....قصد خروج به کمتر از مسافت بعد از خواندن نماز چهار رکعتی ..
- ✽ ۴۸.....ابتدا و انتهای اقامه ده روز.....
- ✽ ۴۸.....خروج از شهر برای فرار از روزه.....
- ✽ ۴۹.....بازگشت به وطن جهت صله ارحام.....

- ✽ افطار قبل از رسیدن به حد ترخص ۴۹
- ✽ نذر کردن روزه در سفر ۴۹
- ✽ رسیدن به حد ترخص قبل از اذان ظهر ۵۰
- ✽ افطار و سحر در مسافرت با هواپیما ۵۰
- ✽ شغل در سفر ۵۰

✽ قضای روزه ۵۳

- ✽ پی‌درپی بودن قضای روزه و عدم آن ۵۳
- ✽ اجبرگرفتن جهت قضای روزه ۵۳
- ✽ روزه قضای پدر توسط فرزند ۵۳
- ✽ فراموش کردن تعداد روزه قضا ۵۴
- ✽ فوری بودن قضای روزه و عدم آن ۵۴
- ✽ روزه قضا و دعوت شدن به مهمانی ۵۴
- ✽ گرفتن قضای روزه در مسافرت ۵۴
- ✽ گرفتن روزه قضای یک نفر توسط چندین فرد در یک روز ۵۵
- ✽ قضای روزه باردار ۵۵
- ✽ مریض بودن هنگام گرفتن قضای روزه ۵۵

✽ کفاره روزه ۵۷

- ✽ مقدار کفاره افطار روزه ماه رمضان ۵۷
- ✽ دادن مقدار پول به جای کفاره عمد ۵۷
- ✽ کفاره جهت نگرفتن قضای روزه تا سال بعد ۵۸
- ✽ تعدد کفاره و عدم آن، در صورت تأخیر ۵۸
- ✽ مقدار کفاره جهت نگرفتن قضای روزه تا سال بعد ۵۸
- ✽ قیمت فعلی بودن کفاره و عدم آن ۵۸
- ✽ دادن پول کفاره به فقیر ۵۸
- ✽ عدم توان پرداخت کفاره ۵۹
- ✽ کفاره برای زن شیرده ۵۹
- ✽ پرداخت کفاره به واجب‌النفقة ۵۹
- ✽ پرداخت کفاره به فقیر سید ۶۰
- ✽ دادن کفاره چند روز به یک فقیر ۶۰

❖ اقسام و انواع روزه‌ها ۶۱

❖ زکات فطره (فطریه) ۶۵

❖ مقدار زکات فطره ۶۵

❖ زمان پرداخت زکات فطره ۶۵

❖ فطریه سرباز ۶۵

❖ فطریه زن و فرزندان ۶۶

❖ فطریه مهمان ۶۶

❖ فطریه جنین ۶۶

❖ پرداخت فطریه به واجب‌النفقه ۶۶

❖ پرداخت فطریه به مؤسسات خیریه ۶۶

❖ پرداخت فطریه به مسجد و مدرسه ۶۷

❖ تبدیل پول فطریه به جنس دیگر ۶۷

❖ لزوم پرداخت فطریه و عدم آن برفقیر ۶۷

❖ فراموش کردن پرداخت فطریه تا سال بعد ۶۷

❖ نماز عید فطر ۶۹

❖ حکم نماز عید فطر ۶۹

❖ اذان و اقامه در نماز عید فطر ۶۹

❖ شک در تعداد قنوت‌های نماز عید فطر ۶۹

❖ زمان نماز عید فطر ۶۹

❖ فرادی خواندن نماز عید فطر ۶۹

❖ رسیدن به رکعت دوم نماز عید فطر ۷۰

❖ زمان دو خطبه نماز عید فطر ۷۰

❖ قضای نماز عید فطر ۷۰

❖ نماز عید فطر در صورت ثبوت عید فطر در بعد از ظهر ۷۰

❖ اعاده نماز عید فطر در صورت علم به بطلان آن ۷۰

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ
عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ / «سوره بقره، آیه ۱۸۳»
ای کسانی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما نوشته شده،
همان‌گونه که بر کسانی که قبل از شما بودند نوشته
شد؛ تا پرهیزکار شوید.

از حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام نقل شده که فرمودند:

إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً مُّوَكَّلِينَ بِالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ يَمَسُّوهُمْ بِأَجْنِحَتِهِمْ
وَيُسْفِطُونَ عَنْهُمْ ذُنُوبَهُمْ وَإِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً قَدَّ وَكَلَّهُمْ بِالِدُّعَاءِ لِلصَّائِمِينَ وَ
الصَّائِمَاتِ لَا يُحْصَى عَدَدُهُمْ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى.

«همانا برای پروردگار - تبارک و تعالی - فرشتگانی است که موکل مردان
و زنان روزه دارند: آن‌ها را با بال‌های خود مسح - و نوازش - می‌نمایند و
گناهانشان را ساقط و محومی‌کنند و همچنین برای خلدوند متعال
ملائکه‌ای است که آن‌ها را موکل نموده تا برای مردان و زنان روزه‌دار
دعا نمایند و کسی جز خدا تعداد این فرشتگان را نمی‌داند»

(وسائل الشیعه، ج ۱۰، ص ۴۰۵، باب ۱ از ابواب صوم مندوب، ح ۳۶)

مقدمه

تشرّف به تکلیف که عرصه افتخارِ بندگی خداوند متعال است، مقامی مخصوص انسان است تا با مرکب تسلیم و توشه حق‌پذیری، به سعادت و کامیابی ابدی نائل گردد و از بهشت جاودان الهی، روح تشنه خود را سیراب نماید.

مکلف در این راه خطیر و البته سعادت‌بخش، خود را نیازمند برنامه‌ای می‌بیند که سبک و سیره زندگی‌اش را مطابق آن تنظیم نماید و به بهترین وجه، این شاهراه خوشبختی و کمال را بییماید. از جمله بهترین برنامه‌های سیرو سلوک الی الله، که حرکت انسان به سوی حیات طیّبه ابدی را سریع‌تر و آسان‌تر می‌سازد، روزه ماه مبارک رمضان است.

اجرای دقیق این برنامه سیرو سلوکی در ماه مبارک رمضان، نیازمند آگاهی دقیق از وظایف و احکامی است که شارع مقدّس برای مکلفان و رهروان راه رضوان الهی معین نموده است. به همین سبب برآن شدیم تا از افاضات فقهی مرجع عالی قدر آیت الله العظمی کریمی جهرمی رحمته الله خوشه چینی نماییم و با بیان احکام پرکاربرد این برنامه الهی یعنی روزه ماه رمضان، برای گذراندن این مسیر معطر به عطریافت حضرت حق، توشه راه سالکان الی الله کنیم، به امید آنکه همگان مشمول ادعیه حضرت ولی عصر (ارواح العالمین له الفداء) گردیم.

در آستانه ماه مبارک رمضان، مجموعه پیش‌رو با عنوان «احکام پرکاربرد روزه» توسط مرکز تنظیم و نشر آثار معظّم له آماده گردیده است و در اختیار روزه‌داران و علاقه‌مندان محترم قرار می‌گیرد.

تعریف روزه و دلیل وجوب آن

تعریف روزه

۱. معنی روزه چیست و به چه چیز اطلاق می‌شود؟
ج) روزه عبارت است از امساک و خودداری از اموری خاص در مدت زمانی معین - یعنی از آغاز طلوع فجر و اذان صبح تا مغرب - برای اطاعت فرمان خدا.

دلیل وجوب روزه ماه مبارک

۲. دلیل وجوب روزه ماه مبارک رمضان چیست؟
ج) روزه ماه مبارک رمضان از واجبات قطعی و از ضروریات دین است و وجوب آن صریحاً در قرآن کریم^۱ آمده است و منکر آن، مرتد از دین خداوند خواهد بود و کسی که روزه این ماه شریف را بدون مجوز بخورد، مورد تعزیر قرار خواهد گرفت.

۱. سوره بقره، آیه ۱۸۳.

❁ ثبوت اول ماه ❁

❁ راه اثبات اول ماه ❁

۳. راه اثبات اول ماه چیست؟

ج) اول ماه به پنج چیز ثابت می شود:

اول: خود انسان، ماه را ببیند.

دوم: عده ای که از گفته آنان یقین یا اطمینان پیدا می شود، بگویند ماه را دیده ایم و همچنین است هر چیزی که به واسطه آن یقین پیدا شود.

سوم: دو مرد عادل بگویند که در شب، ماه را دیده ایم به شرط اینکه ماه را برخلاف هم توصیف نکنند و قول آنها قابل تصدیق باشد. پس اگر برخلاف هم ماه را توصیف کنند یا هوا ابر باشد و یا اگر آسمان صاف باشد هیچ کس غیر از همان دو نفر نبیند، کفایت نمی کند.

چهارم: سی روز از اول ماه شعبان بگذرد که به واسطه آن، اول ماه رمضان ثابت می شود و سی روز از اول رمضان بگذرد که به واسطه آن، اول ماه شوال ثابت می شود.

پنجم: حاکم شرع (یعنی فقیه عادل جامع الشرائط) حکم کند که اول ماه است.

❁ حکم استهلال ماه رمضان

۴. آیا استهلال ماه رمضان واجب است؟

ج) مستحب است که اشخاص استهلال کنند؛ یعنی برای رؤیت ماه به جاهای مرتفع و بلند و فضاهاى باز بروند تا رؤیت آن ثابت بشود و آمادهٔ انجام تکلیف الهی یعنی روزه ماه مبارک رمضان شوند، بلکه برخی مانند مرحوم علامه حلی^۱، استهلال ماه رمضان و سؤال را واجب دانستند.

مرحوم محدث قمی رحمته الله در آداب شب اول ماه رمضان، استهلال را ذکر کردند و بعد اضافه فرمودند: و بعضی استهلال این ماه را واجب دانسته‌اند.^۲

❁ دعای هنگام رؤیت ماه رمضان

۵. آیا دعایی برای هنگام رؤیت هلال ماه مبارک رمضان داریم؟

ج) رؤیت هلال ماه رمضان امری مبارک و نشاط‌انگیز و فرح‌زا و همراه با بشارت‌ها و الهامات امیدبخش و ابتهاج‌آور است. دعاهایی از ائمه دین و پیشوایان معصوم علیهم السلام وارد شده که بسیار به جا و شایسته است که ما هم به پیروی از آن انوار طیبه این دعاها را بخوانیم.

الف: دعای پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در رؤیت ماه رمضان

این دعا، دعایی بسیار ارزشمند و پرمحتوا است که جناب جابر از حضرت امام باقر علیه السلام نقل کرده که آن حضرت فرمودند: رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم هر زمان که هلال ماه رمضان را می‌دیدند صورت مبارک خود را متوجه قبله می‌نمودند و می‌گفتند:

«اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ وَالْعَافِيَةِ الْمُجَلَّلَةِ وَالرِّزْقِ الْوَاسِعِ وَدَفْعِ الْأَسْقَامِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَالْعَوْنِ عَلَى

۱. تذكرة الفقهاء، ج ۶، ص ۱۲۰، مسأله ۷۴.

۲. فیض العلام فی وقائع الشهور و الايام، ص ۱۸.

الصَّلَاةَ وَالصِّيَامَ اللَّهُمَّ سَلِّمْنَا لِشَهْرِ رَمَضَانَ وَسَلِّمَهُ لَنَا وَتَسَلِّمَهُ مِنَّا حَتَّى يَنْقُضِيَ شَهْرُ رَمَضَانَ وَقَدْ عَفَرْتَ لَنَا...!

✽ بارخدايا! هلال ماه رمضان را همراه با امنیت و ایمان و سلامتی و اسلام و عافیت فراگیر با روزی فراوان و برطرف شدن امراض و بیماری ها و تلاوت قرآن و یاری دادن ما بر انجام نماز و روزه داری، بر ما بنمایان. خداوند ما را برای ماه رمضان به سلامت بدار و آن را برای ما سالم بدار تا در تشخیص اول ماه یا آخر ماه به اشتباه نیفتیم و اعمال ما را در این ماه بپذیر و قبول بفرما تا ماه رمضان در حالی به پایان برسد که ما را آمرزیده باشی.

ب: دعای امیرالمؤمنین علیه السلام هنگام رؤیت هلال ماه رمضان

سید بن طاووس نقل فرمودند که امیرالمؤمنین علیه السلام آن زمان که در کوفه بودند برای رؤیت هلال ماه رمضان بیرون می آمدند و مردم نیز با آن حضرت همراهی می کردند و چون ماه را می دیدند، می گفتند:

«اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ وَصِحَّةِ
مِنِ السُّقْمِ وَفَرَاغِ لَطَاعَتِكَ مِنَ الشُّغْلِ وَكَفِنَا بِالْقَلِيلِ مِنَ
النُّومِ»^۲

✽ خدایا این هلال را با امنیت و ایمان و سلامتی و اسلام و صحت از بیماری و با فراغ و راحتی و عدم سرگرمی و دل مشغولی، بر ما ظاهر گردان برای آنکه تو را اطاعت کنیم و ما را به مقدار کمی از خواب قانع گردان.

تذکر می دهیم که شایسته است اهل ایمان در هر شب و روز ماه رمضان نظری بر این دعا بکنند و مضامین عالی و محتویات ارزشمند آن را مورد تأمل و دقت قرار دهند، زیرا این دعا و نیز دعایی که پیش از آن ذکر شد، یک دوره برنامه های سعادت بخش ماه مبارک رمضان را دربردارند.

۱. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، ص ۶۴.

۲. اقبال الأعمال (طبع جدید)، ص ۶۵.

❁ به کارگیری ابزارهای نجومی

۶. آیا رؤیت هلال با استفاده از ابزارهای نجومی (دوربین، تلسکوپ و ...) اعتبار

شرعی دارد؟

ج) دیدن ماه با چشم مسلح در ثبوت اول ماه کافی است.

۷. آیا با محاسبات منجمان، ماه ثابت می شود، مخصوصاً وقتی که آنها امروز

نسبت به زمان گذشته امکانات خیلی دقیق و مجهز در اختیار دارند و

اصرار می ورزند که نتایج دستگاه های علمی امروز قابل انکار نمی باشد؟

ج) پیشگویی منجمان بنفسه حجت شرعی نیست. بلی، اگر برای کسی

موجب علم به امکان رؤیت شود (مثلاً اگر برای مشاهده هلال ماه می رفت آن را

رؤیت می کرد)، باید به علمی که از گفته منجم حاصل شده، عمل نماید.

❁ اطلاع رسانی رسانه های خبری

۸. اگر رادیو و رسانه ها خبر دهند که در شهری ماه را دیده اند، آیا هلال ماه

ثابت می شود؟

ج) در فرض سؤال، چنانچه علم به صحت خبر پیدا شود، می توان مطابق

آن عمل کرد.

❁ هم افق بودن دو یا چند شهر

۹. اگر هلال ماه رمضان در شهری دیده شود، در شهرهای دیگر که افق آنها

یکسان و یا دو ساعت فرق دارند، اول ماه ثابت می شود یا نه؟

ج) اگر برای دو شهر، اتحاد افق یا تقارب آن ثابت شود، این موجب آن است

که رؤیت ماه در یک شهر، برای شهر دیگری کشور دیگر که واجد امتیاز

گفته شده هست، هلال ماه ثابت شود و صرف دوری سبب اختلاف

افق نمی باشد. مقصود از اتحاد افق این است که رؤیت بالفعل در یکی

از این دو یا چند شهر، همراه با امکان رؤیت آن در شهر دیگری است. چنانچه رؤیت هلال در شهری که در شرق می باشد، کفایت از رؤیت هلال برای شهرهای دیگر که در غرب هستند می نماید.

❁ بلند بودن هلال ماه

۱۰. آیا تطوّق و بلند بودن هلال را دلیل بر شب دوم می دانید؟
(ج) بلند بودن ماه و تطوّق آن یا دیر غروب کردن آن، دلیل شرعی بر شب دوم نیست.

❁ حکم حاکم

۱۱. اگر حاکم شرع حکم نماید که فردا عید است، آیا برای همه تبعیت لازم است؟
(ج) اگر حاکم شرع حکم کند که اول ماه است، کسی هم که از او تقلید نمی کند، باید به حکم او عمل نماید.

۱۲. اگر برای کسی یا کسانی ثابت شد که مجتهد عادل و حاکم شرعی در مقدمات حکم به اول ماه، دچار اشتباه شده، مثلاً به قول دو نفری اعتماد کرده که واجد صفت عدالت نیستند، آیا برای آن شخص یا اشخاص، تبعیت از حکم وی لازم است؟
(ج) آن حکم در حق آنان نافذ نیست و نمی توانند طبق آن حکم، عمل نمایند.

شرایط و جو ب روزه

ضعف در ابتدای بلوغ دختران

۱۳. سنّ بلوغ دختر، در رساله نُه سال ذکر شده است و تکلیف برا و واجب است؛ در حالی که برخی دختران نُه ساله اگر روزه بگیرند مریض می شوند، بلکه نمی توانند روزه بگیرند. تکلیف ایشان چیست؟
ج) سنّ تکلیف دختران، نُه سال کامل قمری است؛ اگر قدرت انجام روزه را دارد باید انجام دهد و اگر قدرتش را ندارد نباید روزه بگیرد و باید هر وقت قدرت یافت، قضای آن را به جا آورد.

ضعف در حال روزه

۱۴. هنگامی که روزه می گیرم، بدنم به شدّت سست می شود و نمی توانم کارهایی مثل درس خواندن را انجام دهم. وظیفه من چیست؟
ج) این گونه ضعف و سستی ها تقریباً لازمه روزه است و برای نوع افراد پیش می آید و نمی توان به خاطر آن، روزه را خورد. هنگام سحر، از غذای مقوی استفاده کنید و ساعات خواب شب را کمی بیشتر نمایید تا در روز دچار مشکل نشوید.

۱۵. شخصی روزه می‌گیرد، اما بعد از ظهرها مبتلا به سردرد شدید می‌شود. آیا روزه گرفتن برای او واجب است یا نه؟
 ج) اگر سردردی است که قابل تحمل نیست، روزه واجب نیست، ولی اگر با مراعات بعضی امور مثل استراحت بیشتر و یا خوردن دارو در شب، باعث کم شدن سردرد شود، روزه واجب است.

❁ مشاغل سخت و روزه

۱۶. حکم شخصی که شغل او سخت و دشوار است و در شهر بسیار گرمی کار می‌کند و عملاً روزه گرفتن در تابستان برای وی تقریباً غیرممکن است، چیست؟

ج) اگر می‌تواند، از ساعات کار کم کنند و روزه‌ها را بگیرند و از برکات آن محروم نشوند و اگر این کار میسر نیست، هر روز صبح به قدر مسافت شرعی مسافرت کنند و روزه خود را در آنجا افطار نمایند تا فقط قضای آن روزها به عهده او بیاید و کفاره نداشته باشد.

❁ نیت روزه

❁ شروع زمان امساک

۱۷. در آستانه ماه شریف رمضان و باتوجه به توسعه شهرها و عدم امکان تشخیص دقیق لحظه طلوع فجر، خواهشمند است نظر شریف خود را در مورد زمان امساک برای روزه و اقامه نماز صبح اعلام فرمایید.

ج) از هنگامی که شخص یقین به طلوع فجر صادق کند، امساک واجب است و می‌تواند نماز صبح را بخواند و چون زمان دقیق طلوع، مورد اختلاف نظر منجمان می‌باشد، احتیاط این است که در روزه امساک را قدری قبل از ساعت اعلام شده، شروع کند و نماز صبح را قدری بعد از آن ساعت بخواند.

❁ چگونگی نیت در ماه رمضان

۱۸. نیت روزه چیست؟

ج) نیت روزه یعنی مثلاً در ماه مبارک رمضان قصد و تصمیم داشته باشد که برای انجام فرمان خدا در طول مدت یادشده، کاری که روزه را باطل می‌کند انجام ندهد. بنابراین در نیت دو چیز لازم است؛ یکی توجه به اصل فعل (یعنی امساک) و دیگر اینکه امساک برای خدا باشد. و قصد عنوان روزه ماه رمضان، در نیت لازم نیست.

در غیر روزه رمضان، قصد نوع آن روزه از کفاره یا قضا یا نذر لازم است، ولی در روزه‌های مستحبی قصد مستحب بودن آن لازم نیست مگر روزه‌های مستحبی‌ای که عنوان خاص داشته باشد مانند روزه ایام البیض که اگر بخواهد ثواب آن روزه را ببرد، باید نوع آن. یعنی ایام البیض. را قصد بنماید.

۱۹. آیا به زیان آوردن نیت هم لازم است؟

ج) لزومی ندارد و حتی تکرار آن در دل و تصور تفصیلی عمل هم لازم نیست. همین قدر که انگیزه او بر این عمل، یعنی روزه و امساک، امر خدا باشد، کافی است هر چند به صورت اجمال باشد مثلاً بگوید: از مجموعه مبطلات و مفطرات روزه دوری می‌کنم، (بدون حاجت به باز کردن هریک از مفطرات در ذهن).

۲۰. آیا در ماه رمضان باید برای هر روز نیت کرد یا اینکه یک نیت در اول ماه،

کفایت می‌کند؟

ج) اگر شب اول نیت کند که یک ماه روزه می‌گیرد، کافی است، ولی احتیاط مستحب آن است که در هر شب ماه مبارک، برای روزه فردای آن، نیت جداگانه هم نماید.

۲۱. آیا در نیت روزه ماه رمضان باید معین کنیم که روز چندم ماه رمضان را روزه می‌گیریم؟
 ج) لازم نیست روزه هر روز را به خصوص نیت کنید، بلکه همین اندازه که بدانید روزه ماه رمضان را می‌گیرید، کافی است.

❁ نیت بعد از اذان صبح

۲۲. شبی قصد گرفتن روزه داشتم، اما سحر بیدار نشدم تا قصد کنم. نزدیک طلوع آفتاب از خواب بیدار شدم. آیا روزه ام صحیح است؟
 ج) در مورد سؤال، روزه صحیح است.

۲۳. اگر در ماه رمضان قبل از طلوع فجر، نیت را فراموش کرد، چه کند؟
 ج) اگر قبل از ظهر یادش آمد، نیت کند و روزه صحیح است و اگر بعد از ظهر یادش بیاید، روزه باطل است، ولی باید آن روز را امساک کند و بعد هم قضای آن را بگیرد.

۲۴. اگر شخصی قصد روزه گرفتن دارد، ولی سحر، جهت خوردن سحری بیدار نشود و فقط برای نماز بیدار شود و پس از آن بخوابد. آیا روزه گرفتن چنین شخصی صحیح است؟
 ج) همین قدر که قصد روزه داشته باشد، کافی است و خوردن سحری لازم نیست.

۲۵. اگر مریضی در اثنای روز ماه رمضان خوب شد و چیزی نخورده بود، می‌تواند نیت روزه کند؟
 ج) روزه آن روز برا و واجب نیست، ولی اگر پیش از ظهر باشد و کاری که روزه را باطل می‌کند از او سر نزنده باشد، احتیاط مستحب است که نیت روزه کند و روزه بگیرد و پس از ماه رمضان، آن روز را قضا کند.

❁ روزه یوم الشک

۲۶. یوم الشک چه روزی است و روزه آن چه صورتی دارد؟

ج) روزی که نمی‌دانیم سی‌ام شعبان است یا اوّل ماه رمضان، «یوم الشک» نامیده می‌شود و روزه گرفتن در آن واجب نیست. و نیز روزی که نمی‌دانیم آخر ماه رمضان است یا اوّل شوال، «یوم الشک» است که روزه آن واجب است.

در روزی که یقین به اوّل ماه رمضان ندارید، می‌توانید نیت روزه قضا نمایید و اگر روزه قضا ندارید، می‌توانید به نیت روزه مستحبی آخر شعبان بگیرید و اگر بعداً ثابت شود که اوّل ماه رمضان بوده است، روزه رمضان محسوب می‌گردد.

۲۷. اگر یوم الشک آخر شعبان را به نیت شعبان، روزه گرفت، سپس نیت افطار کرد، ولی چیزی نخورد و قبل از ظهر یا قبل از افطار معلوم شد که رمضان بوده است، در این صورت اگر نیت رمضان کند روزه اش صحیح است؟

ج) در فرض سؤال، امساک کند و بنا بر احتیاط واجب قضای آن را هم بگیرد.

❁ قصد روزه دیگر

۲۸. آیا در ماه مبارک رمضان می‌توان روزه دیگر را قصد کرد؟

ج) در ماه مبارک رمضان، نیت هیچ روزه دیگری، چه واجب و چه مستحب، را نمی‌توان کرد زیرا این ماه اختصاص به روزه خاصّ خودش یعنی روزه ماه رمضان دارد.

❁ چیزهایی که روزه را باطل می‌کند ❁

❁ خوردن و آشامیدن

۲۹. روزه‌داری که دندان‌هایش خون‌ریزی داشته باشد و مجبور شود آن را بشوید و در حین شستن، خون به گلویش برسد، روزه‌اش چه حکمی دارد؟
ج) شستن دهان و دندان، هنگام روزه مانعی ندارد، ولی پس از شستن بهتر است سه مرتبه آب دهان را بیرون بریزد تا مطمئن شود که آب در دهان نمانده است و اگر خون، بی‌اختیار و یا سهواً به گلو برسد، روزه را باطل نمی‌کند.

۳۰. پُرکردن دندان در ماه رمضان چگونه است؟

ج) پُرکردن، جرم‌گیری و کشیدن دندان در ماه رمضان برای پزشکان مانعی ندارد و برای شخص روزه‌دار، زمانی جایز است که مطمئن باشد خون یا آبی که به وسیلهٔ دستگاه وارد فضای دهان می‌شود، فرو نخواهد رفت.

۳۱. بیماری که اگر در روز تنها یک قرص بخورد، می‌تواند روزه‌اش را بگیرد، آیا روزه بر او واجب است؟

ج) اگر برای معالجه ناچار به مصرف دارو در روز باشد، روزه بر او واجب نیست و بعداً فضای آن را بگیرد.

۳۲. اگر کسی در ماه رمضان تصمیم به خوردن چیزی بگیرد، اما قبل از

خوردن، منصرف شود، روزه اش چه صورتی دارد؟

ج) با تصمیم به خوردن روزه، روزه باطل می شود، لکن نباید تا وقت افطار، مفطری به جا آورد و بعداً هم باید قضای آن را بگیرد.

۳۳. اگر در حال روزه سهواً چیزی بخوریم، روزه باطل می شود؟

ج) خیر، روزه باطل نمی شود و فرقی بین روزه رمضان و روزه قضا یا مستحبی نیست.

۳۴. اگر روزه باشم و مادرم مرا وادار به خوردن غذا کند، آیا روزه ام باطل می شود؟

ج) خوردن و آشامیدن روزه را باطل می کند، هر چند بر اثر درخواست و اصرار شخص دیگری باشد.

۳۵. آیا شخص روزه دار در ماه مبارک رمضان می تواند سُرم یا آمپول تزریق کند؟

ج) احتیاط مستحب آن است که از استعمال آمپول و سُرم خودداری کند و اگر لازم شد و تزریق کرد، روزه اش باطل نمی شود.

۳۶. آیا استفاده از اسپری تنفسی در داخل دهان و بینی برای باز کردن مجاری

تنفسی، مُبطل روزه می باشد یا خیر؟

ج) چنانچه ناچار به استفاده آن در روز باشد، اشکال ندارد و روزه را بگیرد،

لکن اگر قبل از حلول ماه مبارک رمضان سال بعد، عارضه اش

برطرف شود، بنابر احتیاط واجب قضای روزه ها را نیز بگیرد و اگر

عارضه تا ماه رمضان بعد ادامه یافت، بنابر احتیاط برای هر روز، ۷۵۰

گرم طعام مانند گندم یا جو به عنوان کفاره به فقیر غیر سیّد بدهد

و قضا ندارد.

و اگر اسپری را روی زبان بزند و تنفس نماید و بعد آب دهان را خارج کند، نیاز به قضا ندارد.

۳۷. آندوسکوپی دستگاهی است که داخل معده می‌شود و عکس برداری می‌کند، بدون اینکه چیزی داخل معده شود. آیا این عمل، روزه را باطل می‌کند یا نه؟

ج) اگر با وارد کردن دستگاه آندوسکوپی یکی از مبطلات روزه محقق شود، روزه را باطل می‌کند، به عنوان مثال به لوله آن، زل یا مواد دیگر بزنند که با پایین رفتن از حلق، روزه باطل می‌شود.

۳۸. حکم استفاده از قطره بینی جهت باز کردن مجاری تنفسی و درمان که در بعضی موارد یقیناً وارد حلق می‌گردد، چیست؟
ج) اگر وارد حلق شود، مبطل روزه است.

۳۹. آیا مسواک کردن در روز ماه رمضان، مبطل روزه است یا خیر؟
ج) اگر آبی که با خمیر دندان مخلوط شده یا آب خارجی وارد حلق نشود و آن را بیرون بریزد، اشکال ندارد.

۴۰. جویدن آدامس در حال روزه چه حکمی دارد؟
ج) چون ذرات آدامس تدریجاً با آب دهان وارد حلق می‌شود، جایز نیست و روزه را باطل می‌کند.

۴۱. آیا تزریق خون به روزه‌دار، مبطل روزه است؟
ج) مبطل روزه نیست.

۴۲. اگر در ماه مبارک رمضان، ۵ سی سی خون برای آزمایش از ما گرفته شود،

چه حکمی دارد؟

ج) اشکال ندارد، ولی اگر موجب ضعف شود مکروه است.

۴۳. استفاده از مواد آرایشی مانند کرم، سُرمه و ... برای شخص روزه دار در ماه

مبارک رمضان چه حکمی دارد؟

ج) اشکال ندارد؛ ولی در مورد سرمه اگر از موادی باشد که مزه یا بوی آن به

حلق برسد، مکروه است.

۴۴. در یکی از روزهای ماه رمضان دندان‌هایم را مسواک نزد. در بین روز،

باقی مانده غذاهای لابلای دندان‌ها بدون اختیار پایین رفت. آیا قضای

روژه آن روز بر من واجب است؟

ج) اگر علم به وجود باقی مانده غذا در بین دندان‌ها و یا علم به

رسیدن آن به حلق نداشته‌اید و خوردن آن هم عمدی و با التفات نبوده،

قضای روزه بر شما واجب نیست.

۴۵. حکم غرغره کردن برای شخص روزه دار چیست؟

ج) اگر هنگام غرغره کردن، آب از حلق به پایین برود، روزه باطل می‌شود.

۴۶. برای کسانی که اعتیاد دارند قرصی برای ترک و یا جایگزین به نام

«بیرون» یا «۲B» هست که اصلاً نیاز به خوردن و مصرف آب نیست،

بلکه زیر زبان گذاشته و از طریق بزاق جذب می‌شود. آیا فردی که اعتیاد

دارد می‌تواند روزه بگیرد و این قرص را مصرف کند؟ مقدار مصرف هم از

یک چهارم قرص تا یک عدد در روز می‌باشد.

ج) نمی‌تواند از این قرص استفاده نماید.

❁ باقی ماندن بر جنابت تا اذان صبح

۴۷. می‌دانستم جُنُب باید غسل کند ولی نمی‌دانستم که باید قبل از اذان صبح غسل کرد، روزه‌ام چه صورتی دارد؟
ج) اگر کوتاهی در سؤال شده باشد، قضای روزه و کفاره لازم است، و الاً فقط قضا واجب می‌باشد.

۴۸. در شب، جُنُب شدم اما از جنابت و احکام آن اطلاع نداشتم و روزه گرفتم، روزه بنده چه حکمی دارد؟
ج) اگر این مقدار به ذهن‌تان می‌آمده که شاید حکمی داشته باشد و با این حال دنبال نکرده‌اید، قضای روزه واجب است و بنا بر احتیاط واجب، کفاره عمد نیز دارد و چنانچه این مقدار هم توجه نداشتید و غافل محض بودید، روزه‌تان صحیح است و قضا ندارد.

۴۹. اگر روزه‌دار در ماه رمضان فکر می‌کند که می‌تواند تا قبل از اذان صبح غسل کند، اما نتواند غسل کند، آیا روزه او صحیح است؟
ج) در فرض سؤال، چنانچه موفق به غسل نشود و در تنگی وقت قبل از اذان صبح، تیمم بدل از غسل نماید روزه‌اش صحیح است، بلکه اگر برای تیمم بدل از غسل هم وقت نداشت، باز روزه وی صحیح می‌باشد.

۵۰. اگر در شب ماه رمضان، جُنُب شویم و تا نزدیک اذان صبح، غسل را به تأخیر اندازیم و سپس تیمم کنیم، آیا روزه صحیح است؟
ج) تأخیر غسل، معصیت و گناه است و اما در مورد سؤال که عمداً غسل را تأخیر انداخته‌اید، لازم است با تیمم روزه بگیرید و قضای آن را هم بنا بر احتیاط واجب، به جا آورید.

۵۱. اگر خانمی تا بعد از اذان صبح عذر داشت، ولی قبل از طلوع آفتاب پاک شد و غسل کرد، آیا روزه اش صحیح است؟
 ج) در مورد سؤال که عذر تا بعد از اذان صبح ادامه داشته است، روزه آن روز صحیح نیست، همان گونه که اگر چند دقیقه قبل از اذان مغرب نیز عادت شود، روزه اش باطل می گردد.
۵۲. اگر در ماه رمضان، غسل جنابت را فراموش کنیم و پس از چند روز یادمان بیاید، چه تکلیفی داریم؟
 ج) باید روزه آن چند روز را قضا کنید، ولی کفاره ندارد.
۵۳. شخصی در ماه رمضان، غسل را به صورت صحیح انجام نداده است، مثلاً سحر غسل کرده و در روز متوجّه مانعی بر روی دست شده است، حکم روزه اش چیست؟
 ج) روزه او صحیح است. باید پس از برطرف کردن مانع، غسل را تکمیل کند و قضای نمازی را که با غسل ناقص انجام داده، به جا آورد.
۵۴. اگر در شب ماه رمضان جنب شویم، تا چه زمانی می توانیم غسل را تأخیر بیندازیم؟
 ج) برای گرفتن روزه رمضان و قضای آن، باید قبل از اذان صبح غسل نمایید.
۵۵. اگر سحر ماه رمضان جنب باشم و فرصتی هم برای غسل کردن نداشته باشم، چه کنم؟
 ج) اگر در تنگی وقت قبل از اذان صبح، تیمم بدل از غسل نمایید، روزه صحیح است و بعد برای انجام نماز صبح، غسل کنید.

۵۶. شخصی در ماه رمضان می‌داند که اگر یک ساعت به اذان صبح مانده، بخوابد، محتلم می‌شود و تا اذان بیدار نمی‌شود. آیا می‌تواند بخوابد یا نه؟ و اگر خوابید و محتلم شد و اذان گفتند، آیا روزه او صحیح است؟
ج) اگر شخص مذکور می‌داند که قبل از اذان صبح محتلم می‌شود، بنابراین احتیاط واجب نباید بخوابد و اگر خوابید و قبل از اذان صبح بیدار شد و وقت تنگ بود، تیمم بدل از غسل انجام دهد. و اگر خوابید و بعد از اذان صبح بیدار شد و یقین داشت که قبل از اذان محتلم شده است، روزه را بگیرد و بنابر احتیاط واجب قضای آن را نیز به جا آورد، و اگر یقین دارد که بعد از اذان صبح محتلم شده یا شک دارد که قبل از اذان صبح، محتلم شده یا بعد از آن، روزه صحیح می‌باشد.

۵۷. اگر کسی ماه رمضان، بعد از اذان صبح در خواب جنب شود، آیا روزه اش باطل می‌شود یا نه؟ و اگر باطل نمی‌شود، آیا می‌تواند بعد از اذان ظهرا اذان مغرب غسل کند یا نه؟
ج) روزه اش باطل نمی‌شود، ولی واجب است برای نماز صبح غسل نماید، و اگر نماز صبح را خوانده و بعد جنب شده است، برای نماز ظهر واجب است غسل نماید.

۵۸. شخصی قبل از اذان صبح بیدار شده و جنب بوده، مشغول غسل می‌شود که وسط غسل، اذان می‌گویند. آیا روزه او صحیح است یا نه؟
ج) اشکال ندارد و روزه صحیح است.

۵۹. از قبل از بلوغ، جنب بودم اما نمی‌دانستم که غسل لازم است و روزه گرفتم، روزه بنده صحیح است؟
ج) اگر این مقدار به ذهن تان می‌آمده که شاید حکمی داشته باشد و با این

حال دنبال نکرده‌اید، قضای روزه واجب و بنا بر احتیاط واجب، کفارهٔ عمد نیز دارد و چنانچه این مقدار هم توجه نداشته‌ید و غافل محض بودید، روزه‌تان صحیح است و قضا ندارد.

❁ استمنا

۶۰. شخصی که به حرمت و حکم استمنا آگاهی نداشته و بدون غسل، نماز و روزه به جا آورده است، چه حکمی دارد؟
 ج) نمازهایی را که بدون غسل خوانده، باید قضا کند، و نسبت به روزه‌ها، اگر واقعاً در زمانی که استمنا می‌کرده به حکم مسأله جاهل بوده و در تحقیق و سؤال کوتاهی نکرده است، روزه‌ها قضا ندارد، و اگر جاهل مقصّر باشد، به این معنی که در موقع ارتکاب عمل، احتمال حرمت بدهد و سؤال نکند و یا بداند استمنا حرام و معصیت است، هر چند نداند که روزه را باطل می‌کند و در عین حال در روز ماه رمضان این عمل را انجام دهد، کفارهٔ جمع دارد.

۶۱. اگر روزه‌دار به نامحرم نگاه کند، آیا روزه‌اش باطل می‌شود؟
 ج) روزه صحیح است؛ ولی باید از آن گناه توبه کند و توجه داشته باشد. همان‌گونه که در روایات آمده: روزه گرفتن فقط امساک و پرهیز از خوردن و آشامیدن نیست، بلکه باید چشم و گوش و زبان و قلب و سایر اعضا نیز روزه باشند و از ارتکاب خلاف و گناه حفظ شوند، و الا از ثواب و ارزش روزه کاسته می‌شود.

۶۲. اگر روزه‌دار بدون قصد بیرون آمدن منی با همسرش شوخی کند به طوری که منی از او خارج شود، در صورتی که اطمینان داشته منی از او خارج نخواهد شد، حکم روزه او چیست؟

ج) در فرض سؤال، روزه او صحیح است ولی اگر اطمینان نداشته و منی از او خارج شده باشد، روزه اش باطل است.

❁ دروغ بستن به خدا و پیامبر و معصومین علیهم السلام

۶۳. اگر در ماه مبارک رمضان، قرآن را غلط بخوانیم (عدم تلفظ صحیح کلمات)،

آیا ضرری متوجه روزه می شود؟

ج) اگر عمداً آیات را غلط نخوانید، اشکال ندارد، و بهتر آن است که انسان هنگام قرائت قرآن، نیت داشته باشد که هرچه را غلط می خواند از قرآن نمی باشد.

۶۴. اگر کلام یکی از معصومان علیهم السلام را به اشتباه، به دیگری نسبت دهیم،

مثلاً به جای اینکه بگوییم رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمودند،

بگوییم: امیرالمؤمنین علیه السلام چنین فرموده اند. آیا باعث باطل شدن روزه

می شود؟ اگر عمداً این کار را انجام دهد، حکمش چیست؟

ج) در صورت اشتباه، اشکال ندارد، ولی اگر عمداً و با توجه باشد، چون

انتساب به معنی این است که آن حضرت، خصوص این کلام را فرموده

با اینکه می داند نفرموده، نسبت دروغ است و روزه را باطل می کند و قضا

و کفاره دارد.

❁ رساندن غبار غلیظ به حلق

۶۵. آیا کشیدن سیگار و استعمال قلیان، مبطل روزه است؟

ج) بنابراین احتیاط واجب، روزه دار نباید دود سیگار یا قلیان را به حلق برساند.

۶۶. محیط کاری اینجانب طوری است که ذرات گردوغبار در فضای

کارگاه پراکنده می باشد و دوری از این محیط، ممکن نیست. در ضمن

حتی الامکان از وسایل جلوگیری کننده مانند ماسک و غیره استفاده می گردد، ولی بازم گردوغبار وارد فضای حلق می گردد. حکم روزه در این فضا چیست؟

ج) چنانچه گردوغبار وارد حلق شود، روزه اشکال دارد. لذا در این صورت اگر امکان دارد در ماه مبارک رمضان، کار خود را تعطیل کند تا روزه بگیرد و اگر این کار برای وی ممکن نیست و اختلال در معیشت او حاصل می شود، پس روزانه اول صبح یک مسافت چهارفرسخی (۲۲/۵ کیلومتر رفت و ۲۲/۵ کیلومتر برگشت) انجام دهد و در آن سفر، روزه را بخورد و برگردد و سپس آنها را بعد از ماه مبارک قضا نماید.

۶۷. اگر فضای حمام را بخار گرفته باشد، آیا موجب بطلان روزه می شود؟
ج) روزه باطل نمی شود.

❁ فروبردن سردر آب

۶۸. مستدعی است حکم شرع مقدّس را در مورد اشخاصی که کارشان غواصی در اعماق آب هاست نسبت به روزه بیان فرمایید؟
ج) زیر آب رفتن با لباس غواصی، بنا بر احتیاط واجب مُبطل صوم است، ولی اگر شخص داخل زیر دریایی که شبیه اتاق است و چسبیده به بدن نیست، زیر آب برود، روزه باطل نمی شود.

❁ اماله

۶۹. آیا استعمال شیاف های درمانی، شیاف تریاک و یا شیاف تغذیه مبطل روزه است؟
ج) شیاف، مبطل روزه نیست.

❁ قی کردن

۷۰. اگر روزه‌دار به جهت حالت تهوع، قی کند، روزه‌اش چه حکمی دارد؟
ج) اگر اختیاری نباشد، اشکال ندارد، ولی اگر از روی عمد باشد، روزه‌اش باطل می‌شود.

❁ مقدار مسافت شرعی

۷۱. مسافت شرعی چه مقدار است؟

ج) مقدار مسافت شرعی هشت فرسخ است که تقریباً ۴۴ کیلومتر می باشد.

❁ رفت و برگشت در مسافت تلفیقی

۷۲. مجموع رفت و برگشت در مسافت تلفیقی چه مقدار است؟

ج) مجموع رفت و برگشت نباید کمتر از هشت فرسخ باشد و لازم است هر یک از رفتن و برگشتن کمتر از چهار فرسخ نباشد و گرنه نماز تمام است.

❁ ابتدا و انتهای مسافت شرعی

۷۳. ابتدا و انتهای مسافت شرعی کجاست؟

ج) مبدأ، محاسبه مسافت آخرین خانه های شهر می باشد. فرقی بین بلاد کبیره و صغیره نیست و پایان آن، ابتدای خانه های شهر مقصد است.

❁ اقسام سفر

۷۴. چند قسم سفر داریم؟

ج) اقسام سفر عبارت اند از:

الف) شغل او سفر باشد؛ مانند راننده، کشتیبان، خلبان و... در این

سفرها با داشتن ملاک سفرهای متعدد شغلی، نماز تمام است.

ب) سفر، مقدمه شغل او باشد؛ مانند معلم، دانشجو، کارگر و...؛

در این سفرها نیز با داشتن ملاک سفرهای متعدد شغلی، نماز

تمام است.

ج) از سفرهای غیر شغلی باشد؛ مانند سفر برای زیارت، گردش،

صله رحم و...؛ در همه این سفرها نماز قصر است.

د) تلفیق از سفرهای شغلی و غیر شغلی؛ مانند آنکه در هر

هفته مسافرت می کند که بعضی از این سفرها برای تحصیل

و بعضی برای مقاصد دیگر مثل زیارت و دیدن پدر و مادر

باشد. در این صورت فقط در سفرهای شغلی، نماز، تمام

است، ولی در سفرهای غیر شغلی اگرچه متعدد و مستمر

باشند، نماز قصر است.

❁ سفرهای متعدد شغلی

۷۵. آیا معیار اتمام نماز و صحت روزه برای مسافر، کثرت سفر است؟

ج) معیار اتمام نماز و صحت روزه برای مسافر، کثرت سفر نیست، بلکه شغل

بودن سفرو یا برای شغل، سفر کردن است. (شغله السفرو شغله فی السفر)

❁ ملاک اتمام نماز در سفرهای متعدد شغلی

۷۶. ملاک اتمام نماز در سفرهای متعدد شغلی چیست؟

ج) کسی که در کمتر از ده روز (مثلاً هر هفته یک بار یا بیشتر) و به مدت طولانی

(مثلاً سه‌الی چهار ماه) قصد دارد برای شغل مسافرت کند، همین‌که به مقداری سفر کند که عرفاً این کار را شغل او بگویند، نمازش را باید تمام بخواند.

❁ سفرهایی که از لوازم و توابع شغل اند.

۷۷. حکم سفرهایی که از لوازم و توابع شغل اند، چیست؟

ج) سفرهایی که از توابع شغل محسوب می‌شود، مانند سفر برای خرید لوازم ماشین یا دریافت حقوق یا امور اداری مربوط به شغل و امثال آن یا برای امتحان و ثبت نام و... حکم سفرهای شغلی را دارد.

❁ نماز و روزه‌راننده در اولین سفر

۷۸. آیا نماز راننده در اولین سفر، شکسته می‌شود و روزه صحیح نیست؟

ج) راننده و امثال او در غیر سفر اول، نمازش تمام و روزه اش صحیح است. در سفر اول نیز اگر طولانی باشد یا از مکانی به مکان دیگر برود (مثل اینکه از قم به مقصد تهران می‌رود و پس از پایان سفر، به مقصد مشهد حرکت می‌کند)، به طوری که عرفاً بگویند عمل او سفر است، باید نماز را تمام بخواند و روزه صحیح است.

❁ نماز و روزه در اولین سفر شغلی

۷۹. کسانی که سفر، مقدمه شغل آنهاست، نمازشان تمام و روزه‌شان

صحیح است؟

ج) کسانی که سفر مقدمه شغل آنهاست، در سفر اول نمازشان قصر و روزه‌شان صحیح نیست و از سفر دوم، نماز تمام و روزه صحیح است.

❁ سفرهای متعدد شغلی فصلی

۸۰. کسی که در مقداری از سال شغلش مسافرت است، حکم نماز و روزه اش چیست؟

ج) کسی که در مقداری از سال شغلش مسافرت است، مثل راننده ای که فقط در تابستان یا زمستان اتومبیل خود را کرایه می دهد و یا کسی که در تابستان یا زمستان سفرهای شغلی دارد، در این سفرها نمازش تمام و روزه اش صحیح است.

❁ اولین سفر بعد از توقف ده روز

۸۱. حکم اولین سفر بعد از توقف ده روز برای افرادی که شغل آنها سفر است چیست؟

افرادی که شغل آنها سفر است، در صورتی که:
الف) ده روز در وطن با قصد اقامه یا بدون قصد بمانند، در اولین سفر بعد از ده روز، نمازشان قصر است و روزه صحیح نیست.
ب) ده روز در غیر وطن با قصد اقامه بمانند، نیز در اولین سفر بعد از ده روز نمازشان قصر است و روزه صحیح نیست.
ج) ده روز در غیر وطن بدون قصد اقامه بمانند، در اولین سفر بعد از ده روز، بنا بر احتیاط باید نماز را جمع بخوانند و روزه را گرفته و قضا کنند.

❁ معیار سفر اول

۸۲. معیار تحقق سفر اول چیست؟

اگر از وطن سفر نماید، معیار تحقق سفر اول، رفت و برگشت به وطن است، مگر آنکه با رسیدن به مقصد از آنجا تصمیم به انجام سفر جدید و به مقصد دیگر بگیرد. و چنانچه در غیر وطن، ده روز بماند،

با رجوع به وطن سفراول محقق می شود، مشروط بر اینکه برگشت، هشت فرسخ باشد.

❁ وطن واقسام آن

۸۳. آیا وطن دارای اقسام است؟

وطن دارای اقسامی است:

* وطن اصلی

وطن پدر و مادر که انسان در آنجا به دنیا آمده باشد و محل اقامت و زندگی اوست.

* وطن اتخاذی

الف) محلی که انسان برای زندگی و اقامت خود اختیار کرده است.
ب) جایی را که انسان محل زندگی خود قرار داده و ماندنش را محدود به زمان معینی نکرده و مثل کسی که آنجا وطن اوست، در آنجا زندگی می کند که اگر مسافرتی پیش آید، دوباره به همان جا برمی گردد، اگرچه قصد نداشته باشد که همیشه در آنجا بماند، وطن او محسوب می شود.

❁ مدت زمان لازم برای تحقق وطن اتخاذی

۸۴. آیا برای تحقق وطن اتخاذی مدت زمان لازم است؟

ج) برای تحقق وطن اتخاذی، ماندن به مدت معین مثلاً چند سال یا چند ماه لازم نیست. میزان این است به مقداری بماند که در نظر عرف، صدق وطن کند، یعنی مردمی که از وضع او باخبرند بگویند: اینجا وطن این شخص است.

❁ شرایط وطن اتخاذا

۸۵. در وطن اتخاذا چه چیزهایی شرط است؟

ج) در وطن اتخاذا قصد ماندن دائم و همیشگی شرط است، و تعیین مدت مضر است؛ یعنی نباید ماندنش را به مدت معینی محدود کند.

❁ وطن حکمی

۸۶. آیا وطن حکمی داریم؟

ج) جایی را که انسان محل زندگی خود قرار داده و ماندنش را به زمان معینی محدود نکرده و مثل کسی که آنجا وطن اوست، در آنجا زندگی می کند که اگر مسافرتی پیش آید دوباره به همان جا برمی گردد (مانند طلابی که برای تحصیل به حوزه می روند و قصد ماندن موقت ندارند)، اگرچه قصد نداشته باشد که همیشه در آنجا بماند، در حکم وطن او حساب می شود.

❁ تعدد وطن

۸۷. آیا یک شخص می تواند دو وطن داشته باشد؟

ج) انسان می تواند بیش از دو وطن داشته باشد.

❁ حدّ ترخص در وطن و محل اقامه

۸۸. حدّ ترخص در وطن و محل اقامه ده روز کجاست؟

ج) حد ترخص در وطن و محل اقامه ده روز جایی است که اذان شهر را نشنود و دیوار شهر را نبیند.

❁ تبعیت زن و فرزندان در وطن

۸۹. حکم تبعیت زن از شوهر و فرزندان از پدر در وطن چگونه است؟

* تبعیت همسر از شوهر

همسر اگر بنا دارد هر کجا شوهر زندگی می کند، همراه او باشد، در اتخاذ وطن و اعراض، تابع شوهر است.

* تبعیت فرزندان قبل از بلوغ

الف) فرزندان غیر ممیز و فرزندان ممیزی که در تصمیم گیری برای وطن تابع پدر و مادرند، وطن پدر و مادر، وطن آنها نیز محسوب می شود.

ب) فرزند ممیزی که در تصمیم گیری برای زندگی در غیر وطن پدر و مادر مستقل است، تابع پدر و مادر به حساب نمی آید.

❁ اعراض از وطن

۹۰. اعراض از وطن چگونه محقق می شود؟

ج) اعراض، هم با قصد، محقق می شود و هم با عمل، و اعراض عملی قهری به این معنا که انسان بنای زندگی در شهر دیگری را داشته و عملاً برای ماندن به شهر خود بر نمی گردد محقق می شود، مانند زنی که بنا دارد در وطن شوهر زندگی کند و برای ماندن به وطن خود برنگردد، هر چند قصد اعراض از وطن اصلی خود را نداشته باشد. و در بازگشت به وطن اصلی برای صلح رحم و مانند آن، حکم مسافر را دارد.

❁ قصد اقامه ده روز

۹۱. چگونه می توانیم قصد اقامه ده روز داشته باشیم؟

ج) کسی که قصد اقامه ده روز در محلی را دارد، باید از اول قصد ماندن در آن محل یا توابع آن مانند باغ ها را داشته باشد.

❁ اقامه ده روز با قصد خروج به کمتر از مسافت

۹۲. آیا قصد خروج به کمتر از مسافت، به قصد اقامه ده روز ضرر می زند؟
 ج) در صورتی که از اول قصد خروج به کمتر از مسافت شرعی از آن محل و توابع آن را حتی به مدت یکی دو ساعت داشته باشد، مضرّ به قصد اقامه است، هر چند به حد ترخص نرسد، و باید نماز را قصر بخواند و روزه اش صحیح نیست.

❁ قصد خروج به کمتر از مسافت بعد از خواندن نماز چهار رکعتی

۹۳. از اول قصد خروج از محل اقامه را نداشتیم ولی بعد از خواندن یک نماز چهار رکعتی کاری برایم پیش آمد که مجبور به بیرون رفتن از محل شدم، حکم نماز و روزه بنده چیست؟
 ج) در صورتی که از اول قصد خروج از محل اقامه را نداشته باشد، پس از خواندن یک نماز چهار رکعتی می تواند مکرر به کمتر از مسافت شرعی رفت و آمد کند.

❁ ابتدا و انتهای اقامه ده روز

۹۴. ابتدا و انتهای اقامه ده روز چه زمانی است؟
 ج) مبدأ در اقامه ده روز طلوع فجر صادق است و منتهای اقامه، غروب روز دهم، ولی اگر مسافر در بین روز به محل اقامه برسد، باید قصد ماندن ده شبانه روز کامل را داشته باشد؛ یعنی مثلاً اگر ساعت ورود دوازده ظهر باشد، باید قصد ماندن تا ساعت دوازده ظهر روز یازدهم را داشته باشید.

❁ خروج از شهر برای فرار از روزه

۹۵. فردی برای فرار از روزه به عمد می خواهد روزانه ۲۲/۵ کیلومتر از شهر خارج شود و برگردد. آیا می تواند این کار را کند؟

ج) اگر با نیت روزه به مسافت شرعی (چهار فرسخ) برود و در سفر افطار کند و برگردد، روزه آن روز بر او واجب نیست و کفاره ندارد ولی قضای روزه را بعد از رمضان بگیرد.

۹۶. آیا انسان می‌تواند در ماه مبارک رمضان برای فرار از روزه عمداً مسافرت کند؟
ج) اشکال ندارد، ولی مکروه است.

❁ بازگشت به وطن جهت صله ارحام

۹۷. زنی که ازدواج می‌کند و از وطن اصلی خود به شهر دیگری می‌رود و در عرض سال چند مرتبه برای دیدن ارحام به وطن اصلی اش باز می‌گردد، نماز و روزه او چه حکمی دارد؟
ج) در فرض سؤال، که زن بنا دارد در وطن شوهر همراه با شوهر زندگی کند، اعراض قهری از وطن خود اوست و در بازگشت به وطن جهت صله ارحام، حکم مسافرا دارد.

❁ افطار قبل از رسیدن به حد ترخص

۹۸. کسی که در ماه رمضان مسافرت می‌کند، می‌تواند در منزل خود افطار نماید یا باید از حد ترخص بگذرد و سپس افطار نماید؟
ج) تا به حد ترخص نرسیده است، نباید افطار کند و الا علاوه بر قضا، کفاره هم واجب می‌شود.

❁ نذر کردن روزه در سفر

۹۹. کسی که در ماه رمضان به سفر می‌رود، آیا می‌تواند نذر کند که روزه بگیرد؟
ج) جایز نیست.

❁ رسیدن به حد ترخص قبل از اذان ظهر

۱۰۰. اگر در مسافرت سحری بخوریم و در همان روز به وطن برگردیم، می توانیم روزه بگیریم؟

ج) چنانچه قبل از اذان ظهر به وطن برسید و در مسافرت هم کاری که روزه را باطل می کند، انجام نداده باشید، باید قصد روزه کنید و روزه صحیح است.

❁ افطار و سحر در مسافرت با هواپیما

۱۰۱. خلبانی که مسیر پروازی او در جهت طلوع خورشید یا در خلاف جهت آن است، وضعیت روزه او چگونه است؟
ج) افطار و سحر خود را مطابق مکانی که در آن قرار می گیرد، انجام دهد.

۱۰۲. اگر روزه داری هنگام غروب در سرزمینی افطار کرده باشد و سپس با هواپیما به جایی مسافرت کند که خورشید در آن هنوز غروب نکرده است، روزه اش چه حکمی دارد؟
ج) روزه او صحیح بوده است.

❁ شغل در سفر

۱۰۳. افرادی که جهت شغل خود مسافرت می نمایند (مانند معلمی که در غیر وطن خود اشتغال به تدریس دارد و هر روز به استثنای روزهای تعطیل برای تدریس به آنجا می رود)، در چه صورت نماز وی کامل و روزه اش صحیح می باشد؟

کسی که با شرایط ذیل، جهت شغل خود، سفر می نماید نماز و روزه اش در وطن و بین راه و در محل کار تمام است چه قبل از ظهر حرکت کند یا بعد از ظهر.

الف: حداقل در کمترین ده روز یک سفر برای شغل داشته باشد.
ب: این شغل حداقل سه ماه در سال ادامه داشته باشد.
ج: ده روز در وطن یا محل کار توقف ننماید.
لازم به ذکر است که در سفرهای غیر شغلی نماز چنین فردی شکسته است
و روزه صحیح نیست.

❁ قضای روزه ❁

❁ پی‌درپی بودن قضای روزه و عدم آن

۱۰۴. آیا قضای روزه رمضان را باید پشت سر هم بگیریم؟

ج) پی‌درپی بودن روزه قضا، لازم نیست.

❁ اجیرگرفتن جهت قضای روزه

۱۰۵. آیا برای روزه‌هایی که از شخصی قضا شده، می‌توان کسی را اجیر نمود

یا خیر؟

ج) تا شخص زنده است دیگری نمی‌تواند برای او قضای نماز و روزه به جا

آورد. بلی، می‌تواند وصیت کند که اگر موفق به گرفتن قضای روزه نشد،

پس از مرگ برای قضای روزه او کسی را اجیر کنند.

❁ روزه قضای پدر توسط فرزند

۱۰۶. کسی که روزه قضای رمضان برعهده اوست، آیا می‌تواند روزه قضای

پدر را بگیرد؟

ج) در صورتی که وقت روزه قضای خودش وسعت دارد، مانعی ندارد.

❁ فراموش کردن تعداد روزه قضا

۱۰۷. در سال گذشته چند روز از روزه‌های ماه رمضان را افطار کردم و تعداد آنها را فراموش کرده‌ام، حال چند روز روزه قضا بر من واجب است؟
ج) به مقداری که یقین دارید، قضای آن را بگیرید و قضای روزه‌های مشکوک واجب نیست، اگرچه گرفتن آن مطابق احتیاط است.

❁ فوری بودن قضای روزه و عدم آن

۱۰۸. آیا باید قضای روزه‌هایی را که در ماه رمضان به علت مسافرت یا بیماری نگرفته‌ام، فوری بگیرم؟
ج) لازم نیست، اما نباید تأخیر به حدی باشد که مسامحه و کوتاهی در تکلیف صدق کند.

❁ روزه قضا و دعوت شدن به مهمانی

۱۰۹. اگر روزه قضا گرفته باشیم و ظهر به مهمانی دعوت شویم، آیا می‌توانیم روزه را بشکنیم و در روزهای بعد جبران نماییم؟
ج) افطار روزه قضا ماه رمضان (اگر وقت قضا تنگ نباشد) قبل از ظهر اشکال ندارد، اما افطار آن در بعد از ظهر، جایز نیست و کفاره نیز بر فرد واجب می‌شود و کفاره آن، اطعام ده مسکین و در صورت عجز از اطعام، سه روز روزه گرفتن است.

❁ گرفتن قضای روزه در مسافرت

۱۱۰. آیا می‌توانیم قضای روزه رمضان را در مسافرت بگیریم؟
ج) خیر، مگر آنکه قصد اقامت ده روز کرده باشید.

❁ گرفتن روزه قضای یک نفر توسط چندین فرد در یک روز

۱۱۱. پدرمان از دنیا رفته است. آیا می‌توانیم هم‌زمان روزه‌های او را قضا کنیم؛ یا در گرفتن روزه قضا، ترتیب لازم است؟
- ج) هم‌زمان بودن روزه قضا اشکال ندارد، بنابراین چند نفر می‌توانند در یک روز، روزه قضای او را به جا آورند.

❁ قضای روزه باردار

۱۱۲. خانمی در ماه مبارک رمضان حامله بوده و قدرت روزه گرفتن در آن ایام را نداشته است، فعلاً تکلیف او نسبت به روزه‌ها چیست؟
- ج) اگر عذر او در خوردن روزه، خوف از ضرر روزه بر جنین بوده است، باید علاوه بر قضا، برای هر روز یک مد طعام به عنوان فدیة بپردازد، و اگر قضا را بعد از ماه رمضان تا ماه رمضان سال بعد، بدون عذر شرعی به تأخیر انداخته، کفاره تأخیر هم بر او واجب است یعنی باید برای هر روز یک مد دیگر طعام به فقیر بدهد.

❁ مریض بودن هنگام گرفتن قضای روزه

۱۱۳. در گذشته بعضی از روزه‌هایم را نگرفته‌ام، اکنون که ناراحتی معده دارم، قضای آن را چگونه به جا آورم؟
- ج) کفاره آنها را بپردازید و قضای روزه‌های گذشته را به جا آورید. البته لازم نیست قضای آنها پی‌درپی باشد و اگر با فاصله هم نمی‌توانید قضای آن را به جا آورید، هر وقت قدرت پیدا کردید انجام دهید و در غیر این صورت باید برای انجام آن وصیت کنید. درباره روزه‌های امسال نیز اگر تا رمضان آینده قادر به انجام قضای آن نشوید، گرفتن روزه واجب نیست؛ فقط کفاره آن را (۷۵۰ گرم گندم برای هر روز) بپردازید.

۱۱۴. اگر کسی قضای روزهای ماه رمضان سال قبل را تا ماه مبارک رمضان

سال بعد نگیرد، حکمش چیست؟

ج) در فرض سؤال، اگر در تأخیر معذور نبوده است، باید علاوه بر قضای روزها برای هر روز یک مد (۷۵۰ گرم) گندم یا جو یا آرد به عنوان کفاره تأخیر به فقیر غیر سیتد بدهد و دادن پول کافی نیست و باید خود جنس باشد.

۱۱۵. کسی که در قضای روزه ماه رمضان خود، سهل انگاری کند و بعد مبتلا

به بیماری شود و دیگر نتواند آنها را به جا آورد، تکلیف وی چیست؟

ج) اگر نمی تواند تا ماه رمضان آینده آنها را به جا آورد، باید برای هر روز یک مد طعام به فقیر بدهد و هر زمان توانایی پیدا کرد، باید روزه ها را قضا کند.

کفاره روزه

❖ مقدار کفاره افطار روزه ماه رمضان

۱۱۶. کفاره افطار روزه رمضان چقدر است؟

ج) جهت روزه‌هایی که به علت مسافرت و بیماری افطار کرده‌اید و قضای آنها را بدون عذر تا رمضان بعد نگرفته‌اید، برای هر روز، یک مُدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم، آرد و...) به فقیر بپردازید و برای هر روز روزه‌ای که عمداً و بدون علت شرعی افطار کرده‌اید، شصت مُدّ طعام به شصت فقیر بپردازید و در هر دو صورت، قضای آنها را باید بگیرید. موارد دیگری در کفارات است که می‌توانید در توضیح المسائل ملاحظه کنید.

❖ دادن مقدار پول به جای کفاره عمد

۱۱۷. کسی که روزه ماه رمضان را عمداً افطار کرده است، آیا می‌تواند به جای

کفاره روزه عمد مقداری پول به مقامات ذی صلاح بدهد و از گناه خود

استغفار نماید؟

ج) استغفار از گناه واجب است و دادن پول به مقامات، جبران کفاره روزه

را نمی‌کند و کسی که عمداً روزه خود را افطار کرده است، علاوه بر قضا

باید کفاره آن را هم بپردازد که کفاره آن شصت روز، روزه گرفتن یا اطعام

شصت مسکین و یا آزاد کردن یک بنده است. بلی، اگر قیمت اطعام

شصت مسکین را در اختیار شخص یا مؤسسه مطمئنی قرار دهد تا به

وکالت از او شصت مسکین را اطعام کنند، مانعی ندارد.

❁ کفاره جهت نگرفتن قضای روزه تا سال بعد

۱۱۸. اگر بر قضای روزه‌ها سال بگذرد، آیا کفاره هم دارد؟
ج) کسی که قضای ماه رمضان را یک سال یا بیش تر به تأخیر انداخته، باید علاوه بر قضا برای هر روز، یک مدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم، آرد و ...) بابت کفاره تأخیر به نیازمندان بپردازد.

❁ تعدد کفاره و عدم آن، در صورت تأخیر

۱۱۹. آیا تأخیر در کفاره روزه باعث تعدد آن می‌شود؟
ج) کفاره تأخیر روزه با گذشت چند سال اضافه نمی‌شود.

❁ مقدار کفاره جهت نگرفتن قضای روزه تا سال بعد

۱۲۰. قضای روزه‌های رمضان سال گذشته را تا رمضان امسال به تأخیر انداخته‌ام. کفاره آن چقدر است؟
ج) برای هر روز، یک مدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم، آرد و ...) به فقیر غیر سید بپردازید و قضای آن را هم بعداً به جا آورید.

❁ قیمت فعلی بودن کفاره و عدم آن

۱۲۱. کفاره‌هایی را که در سال‌های گذشته برعهده من آمده است، باید با قیمت گذشته پرداخت کنم یا با قیمت فعلی؟
ج) کفاره باید به صورت غذا دادن و سیر کردن فقیر یا دادن یک مدّ طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم، آرد و ...) انجام شود، لذا با قیمت جدید محاسبه می‌شود و دادن پول آن به فقیر کافی نیست.

❁ دادن پول کفاره به فقیر

۱۲۲. آیا می‌توان پول کفاره را به فقیر داد و به او گفت: طعامی که روزانه می‌خوری قصد کفاره کن یا لازم است فقیر از همین پول طعام بگیرد؟

ج) در فرض سؤال، فقیر باید با همین پول، برای دهنده آن، طعام بخرد و به وکالت از طرف او طعام را به عنوان کفاره بردارد.

❁ عدم توان پرداخت کفاره

۱۲۳. شخصی بر اثر جهالت، چند سال روزه نگرفته است و فعلاً تصمیم بر جبران آنها دارد، اما قدرت قضای همه روزه‌ها را ندارد و مالی هم ندارد که با آن کفاره بپردازد. وظیفه‌اش چیست؟

ج) قضای روزه‌ها ساقط نمی‌شود و به تدریج بگیرد و نسبت به کفاره افطار عمدی روزه ماه رمضان، چنانچه قدرت بر روزه دو ماه و یا اطعام شصت مسکین برای هر روز نداشته باشد، باید هر مقدار می‌تواند صدقه به فقرا بدهد و استغفار کند و اگر از دادن صدقه هم عاجز باشد، اکتفا به استغفار نماید اگرچه مثلاً یک مرتبه بگوید «استغفر الله»، و احتیاط واجب آن است که هر وقت بتواند کفاره را بدهد.

❁ کفاره برای زن شیرده

۱۲۴. زنی که به نوزادش شیر می‌دهد درحالی که روزه برای او ضرر دارد، اگر روزه نگیرد بعداً کفاره دارد یا نه؟

ج) اگر خوف ضرر برای بیچه داشته باشد باید به مقدار هر روزی که افطار می‌کند، یک مد طعام (تقریباً ۷۵۰ گرم گندم، آرد و...) به فقیر بپردازد و روزه را نیز قضا کند. ولی اگر خوف ضرر برای خودش باشد، حکم مریض را دارد.

❁ پرداخت کفاره به واجب النفقه

۱۲۵. آیا پرداخت کفاره روزه به واجب النفقه صحیح است؟

ج) کفاره روزه را نمی‌توان به واجب النفقه پرداخت کرد.

❁ پرداخت کفاره به فقیر سید

۱۲۶. آیا پرداخت کفاره روزه به سید جایز است؟
ج) اشکال ندارد، ولی بهتر است که این کار را نکند.

❁ دادن کفاره چند روز به یک فقیر

۱۲۷. آیا کفاره چند روز را می توان به یک فقیر داد؟
ج) در کفاره عمد برای هر روز، ۶۰ مَدّ طعام باید به ۶۰ فقیر داده شود، ولی در غیر کفاره عمد (کفاره افطار بیمار، ناتوان، باردار و...) دادن کفاره متعدد به یک فقیر اشکال ندارد.

اقسام و انواع روزه‌ها

۱۲۸. روزه دارای چه انواع و اقسامی است؟

ج) روزه‌ها به واجب، مستحب، حرام و مکروه تقسیم می‌شوند.

* روزه واجب نه قسم است:

۱. روزه ماه رمضان؛

۲. روزه قضا؛

۳. روزه کفاره که خود اقسام متعدد دارد؛

۴. روزه بدل قربانی در حج تمتع برای کسی که قربانی برای وی

میسر نباشد؛

۵. روزه‌ای که به سبب نذر یا عهد یا قسم واجب شده است و

درحقیقت وجوب این روزه‌ها از باب وجوب وفای به عهد و نذر

و قسم می‌باشد؛

۶. روزه اجاره‌ای؛ یعنی کسی استیجار شود تا روزه‌های فوت شده

میت را انجام دهد.

۷. روزه‌ای که با شرط ضمن عقد واجب شده است؛

۸. روزه روز سوم ایام اعتکاف؛

۹. روزه‌ای که از پدر و مادر فوت شده باشد که قضای آن برپسر

بزرگ‌تر واجب است.

* روزه حرام چند قسم است

۱. روزه روز عید قربان؛
 ۲. روزه روز عید فطر؛
 ۳. روزه ایام «تشریق» برای حج کننده که در منی باشد و مقصود از ایام تشریق، روز یازدهم و دوازدهم و سیزدهم ماه ذی الحجه است.
 ۴. روزه گرفتن در شب که خود خلاف شرع و بدعت در دین است، زیرا ظرف و زمان روزه، روز می باشد.
 ۵. روزی را که انسان نمی داند آخر شعبان است یا اول رمضان، اگر به نیت اول رمضان روزه بگیرد حرام می باشد.
 ۶. اگر به واسطه گرفتن روزه مستحبی، حق شوهر از بین برود، آن روزه برزن حرام است.
- غیر از روزه هایی که گفته شد، روزه های حرام دیگری هم هست که در کتاب های مفصل گفته شده است.

* روزه مستحب

روزه گرفتن در هر روز از ایام سال غیر از آنچه ذکر شد، مستحب است و آن، اقسام و انواع گوناگون دارد، چنانکه در ثواب و اجر الهی هم مختلف می باشند که از بهترین آنها روزه روز عید غدیر و روز مبعث و ایام البیض است.

* روزه مکروه

مقصود از مکروه، کراهت اصطلاحی نیست، بلکه منظور، ثواب کمتر داشتن است و یا معانی دیگری که در جای خود ذکر فرموده اند و در هر صورت آن هم چند قسم است:

۱. روزه روز عاشورا؛
۲. روزه روز عرفه برای کسی که روزه، حال دعا را از او می گیرد و ناتوانش می سازد.
۳. روزه روزی که انسان شک دارد روز عرفه است یا عید قربان؛
۴. روزه مستحبی مهمان بدون اذن میزبان؛
۵. روزه مستحبی فرزند بدون اذن پدر که البته اگر نهی کند و مخالفت فرزند موجب ایذای پدر شود، حرام خواهد بود.

❁ زکات فطره (فطریه) ❁

❁ مقدار زکات فطره

۱۲۹. مقدار فطریه چقدر است؟

ج) برای هر نفر سه کیلو قوت غالب، مانند گندم، برنج و ... که می‌تواند پول یکی از آنها را نیز به فقیر بدهد.

❁ زمان پرداخت زکات فطره

۱۳۰. زمان پرداخت زکات فطره چه موقعی است؟ آیا می‌توان برای رساندن به فقیر خاصی، پرداخت زکات را به تأخیر انداخت؟

ج) زمان پرداخت زکات فطره روز عید فطر است و برای پرداخت به فقیر خاصی می‌توان به تأخیر انداخت اما نباید در پرداخت آن مسامحه و کوتاهی کرد و می‌توانید به وسیلهٔ پست یا بانک برای او ارسال نمایید.

❁ فطریه سرباز

۱۳۱. حکم کسانی که سرباز هستند و شب عید فطر در محل سربازی هستند، جهت فطریه چیست؟ آیا بر پدر آنها واجب است یا خودشان یا مثلاً سپاه یا ارتش؟

ج) در فرض سؤال، با تمکّن مالی فطره را باید خودشان بپردازند.

❁ فطریه زن و فرزندان

۱۳۲. پدری زکات فطره را پرداخت نمی کند، آیا بر زن و فرزند وی واجب است زکات فطره خود را پرداخت نمایند؟
ج) اگر زن، نان خور شوهر و فرزند نان خور پدر محسوب می شود، لازم نیست فطره را پرداخت نمایند.

❁ فطریه مهمان

۱۳۳. اگر میهمان با اجازه صاحب خانه، فطره خودش را بدهد، آیا از عهده صاحب خانه ساقط می شود؟
ج) اگر با اجازه صاحب خانه و از طرف او فطره خودش را بدهد، از عهده میزبان ساقط می شود، و الا پرداخت آن بر عهده صاحب خانه می باشد.

❁ فطریه جنین

۱۳۴. بچه ای که در شکم مادر است، آیا فطریه اش واجب است یا نه؟
ج) واجب نیست.

❁ پرداخت فطریه به واجب النفقه

۱۳۵. آیا می شود زکات فطره را به افرادی مانند فرزند، زن، پدر یا مادر (اگر مستحق باشند) داد یا نه؟
ج) زکات فطره را نمی توان به واجب النفقه داد.

❁ پرداخت فطریه به مؤسسات خیریه

۱۳۶. پرداخت زکات فطره به کمیته امداد، سازمان بهزیستی و بعضی مؤسسات خیریه چه صورتی دارد؟
ج) زکات فطره بنا بر احتیاط واجب باید به فقراى شیعه اثنی عشری برسد

و مکلف باید آنچه را تحت عنوان زکات فطره به این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات می‌دهد، یقین کند که بدون کم و زیاد در مورد مصرف (فقیر شیعه اثنی‌عشری)، صرف می‌گردد و الا ذمه اش بری نمی‌شود.

❁ پرداخت فطریه به مسجد و مدرسه

۱۳۷. آیا می‌توانیم زکات فطره را برای کمک به مدرسه و مسجد بپردازیم؟
ج) احتیاط واجب آن است که زکات فطره را به فقیر شیعه اثنی‌عشری بدهند اگرچه در شهر دیگر باشند.

❁ تبدیل پول فطریه به جنس دیگر

۱۳۸. آیا می‌توانم با پول زکات فطره، چیزی برای فقیر خریداری نمایم؟
ج) زکات فطره‌ای را که کنار گذاشته‌اید، باید به همان صورت به فقیر بدهید و تبدیل آن به جنسی دیگر صحیح نیست.

❁ لزوم پرداخت فطریه و عدم آن بر فقیر

۱۳۹. آیا پرداخت فطریه بر کسی که توان مالی ندارد، واجب است؟
ج) اگر فقیر باشد، زکات فطره بر او واجب نیست.

❁ فراموش کردن پرداخت فطریه تا سال بعد

۱۴۰. سال گذشته فراموش کردم که فطریه‌ام را پرداخت نمایم. تکلیف چیست؟

ج) اکنون زکات فطره را بدون نیت ادا یا قضا جدا کنید و بپردازید.

❁ نماز عید فطر ❁

❁ حکم نماز عید فطر ❁

۱۴۱. آیا نماز عید فطر واجب است؟

ج) نماز عید فطر در زمان غیبت حضرت بقیه الله، مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف مستحب است.

❁ اذان و اقامه در نماز عید فطر ❁

۱۴۲. آیا نماز عید فطر، اذان و اقامه دارد؟

ج) اذان و اقامه ندارد.

❁ شک در تعداد قنوت های نماز عید فطر ❁

۱۴۳. در صورت شک در تعداد قنوت های نماز عید فطر، وظیفه چیست؟

ج) اگر از محل آن تجاوز نکرده، بنا را بر کمتر بگذارد.

❁ زمان نماز عید فطر ❁

۱۴۴. نماز عید فطر را می توان در بعد از ظهر روز عید خواند؟

ج) وقت نماز عید تا ظهر روز عید است.

❁ فرادی خواندن نماز عید فطر ❁

۱۴۵. نماز عید فطر را می توان فرادی خواند؟

ج) نماز عید به صورت فرادی هم صحیح است.

❁ رسیدن به رکعت دوم نماز عید فطر

۱۴۶. اگر به رکعت دوم نماز عید فطر برسیم، وظیفه چیست؟
ج) پس از سلام امام، رکعت دوم را خود به صورت فردی بخواند.

❁ زمان دو خطبه نماز عید فطر

۱۴۷. آیا می توان دو خطبه نماز عید فطر را قبل از نماز انجام داد؟
ج) محل خطبه در نماز عید بعد از فراغ از نماز آن است، برخلاف نماز جمعه که خطبه های آن پیش از نماز جمعه خوانده می شود.

❁ قضای نماز عید فطر

۱۴۸. آیا نماز عید فطر قضا دارد؟
ج) قضا ندارد.

❁ نماز عید فطر در صورت ثبوت عید فطر در بعد از ظهر

۱۴۹. اگر عید فطر، بعد از ظهر، ثابت شد جایز است فردای آن روز، قضاء یا رجاء نماز عید را به جا آورد؟
ج) قضا ندارد ولی به قصد رجاء جایز است.

❁ اعاده نماز عید فطر در صورت علم به بطلان آن

۱۵۰. یقین به بطلان نماز عید پیدا کردیم، دوباره خواندن آن، لازم است؟
ج) نماز عید در زمان غیبت مستحب است و اگر علم به بطلان آن حاصل شود و وقت آن باقی باشد، جایز است اعاده نماید.

دفتر حضرت آیت الله العظمی کریمی جهرمی رحمته الله

پایگاه اطلاع رسانی:

www.karimijahromi.ir

نشانی: قم، خیابان ۱۹ دی (باجک)، کوچه ۱۷، پلاک ۱۵

تلفن پاسخگویی به مسائل شرعی و مشاوره دینی:

۰۲۵-۳۷۷۲۴۷۶۸

تلفن همراه پاسخگویی به مسائل شرعی و مشاوره دینی:

۰۹۱۲۶۷۵۷۵۶۹

اینستاگرام: @karimijahromi

تلگرام: @karimijahromi

ایتا: @karimijahromi

